

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 13 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2023/0320(CNS)

12951/23
ADD 5

ECOFIN 868
FISC 189

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. rugsėjo 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2023) 303 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA pridedama prie Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos kuria nustatoma labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių pagrindinė buveinė grindžiama mokesčių sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2023) 303 final.

Pridedama: SWD(2023) 303 final

Strasbūras, 2023 09 12
SWD(2023) 303 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedama prie

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos

**kuria nustatoma labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių pagrindine buveine grindžiama
mokesčių sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES**

{COM(2023) 528 final} - {SEC(2023) 308 final} - {SWD(2023) 301 final} -
{SWD(2023) 302 final}

Santrauka
Poveikio vertinimo ataskaita, pridedama prie pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatoma labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių pagrindinė buveinė grindžiama mokesčių sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Jau 30 metų, kaip ES veikia vidaus rinka, tačiau įmonės vis dar susiduria su skirtingomis nacionalinėmis įmonių pelno mokesčio sistemomis. Skiriasi ne tik nacionalinių sistemų mokesčių tarifai ir paskatos, bet ir ypatumai. Visoje ES veiklą vykdančios įmonės, kai tik jos išplečia savo veiklą ir joms pradedami taikyti kitos valstybės narės mokesčiai, turi vykdyti skirtingas nacionalines mokestines prievoles. Toks mokesčių sudėtingumas turi pasekmių labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), kurios veikia arba nori veikti tarpvalstybiniu mastu vidaus rinkoje. Naujų mokestinių prievolių vykdymas susijęs su pastoviosiomis išlaidomis, todėl mažiau išteklių turinčioms MVI tenka didesnė našta. Tai gali būti kliūtis MVI plėsti savo veiklą užsienyje ir yra ypač aktualu pradiniam plėtros etape, kai užsienyje vykdoma veikla yra tik papildoma, palyginti su pagrindinėmis verslo operacijomis įmonės pagrindinės buveinės valstybėje. Dėl šio sudėtingumo MVI, norinčios patekti į naujas rinkas, veikia nevienodomis sąlygomis, palyginti su didesnėmis tarpvalstybinėmis įmonėmis ir išimtinai šalies viduje veikiančiomis įmonėmis. Šie klausimai yra ypač svarbūs ES lygmeniu, nes ES vidaus rinka yra labai integruota. Nors daugelyje kitų ES teisės aktų sričių padaryta didelė pažanga siekiant užtikrinti, kad įmonės galėtų veikti vidaus rinkoje pagal bendrus standartus, skirtingi įmonių pelno mokesčio reikalavimai tebėra kliūtis. Vis labiau skaitmeninėje ir integruotoje Europos ekonomikoje, kurioje daug įmonių veikia tarpvalstybiniu mastu, nebus galima išnaudoti viso vidaus rinkos potencialo, jei šios problemos nebus sprendžiamos ES lygmeniu.
Ką reikėtų pasiekti?
Bendrieji šios iniciatyvos tikslai: i) užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą ir ii) skatinti augimą bei investicijas ES. Norint pasiekti tokius bendruosius tikslus, turėtų būti pasiekti šie konkretūs tikslai: i) sumažinti MVI, vykdančių apmokestinamąją veiklą užsienyje, patiriamas mokestinių prievolių vykdymo išlaidas, ii) skatinti tarpvalstybinę MVI plėtrą ir iii) užtikrinti vienodas MVI dalyvavimo vidaus rinkoje sąlygas.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?
Problemos, kurios bus sprendžiamos šia iniciatyva, yra bendros visoms valstybėms narėms ir negali būti veiksmingai sprendžiamos skirtingais veiksmais nacionaliniu lygmeniu. Kadangi problemos kyla dėl nacionalinių sistemų susiskaidymo ir įvairovės, nekoordinuotos nacionalinės priemonės gali turėti nepageidaujamų pasekmių ir dar labiau padidinti sudėtingumą. Šiomis aplinkybėmis veiksminga būtų tik ES masto iniciatyva, kuria numatomas vienas bendras taisyklių rinkinys. Kadangi problemos visų pirma yra tarpvalstybinio pobūdžio, jas galima išspręsti tik priimant ES lygmens teisės aktus. Todėl ši ES teisės aktais įgyvendinama iniciatyva apima elementus, kurie sukuria pridėtinę vertę pagal subsidiarumo principą. Daugiausia galimybių pasiekti užsibrėžtus tikslus būtų, jei visose valstybėse narėse būtų laikomasi bendro požiūrio.
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?
Šiuos tikslus galima pasiekti MVI skirta iniciatyva – direktyva, kuria supaprastinami mokesčiai MVI, kurių veikla kitose valstybėse narėse yra ribota. Ši iniciatyva analizuojama poveikio vertinimo ataskaitoje. Iniciatyva skirta MVI, kurios vykdo apmokestinamąją veiklą vienoje ar keliose valstybėse narėse per vieną ar kelias nuolatinės buveines arba patronuojamąsias įmones. Iniciatyvos tikslas – supaprastinti tokių nuolatinių buveinių arba patronuojamųjų įmonių mokestinių prievolių apskaičiavimą ir administracinių reikalavimų laikymąsi. Šio tikslo siekiama

suteikiant reikalavimus atitinkančioms MVĮ galimybę apskaičiuoti savo nuolatinių buveinių ar patronuojamųjų įmonių kitose valstybėse narėse mokesčio bazę pagal pagrindinės buveinės mokesčių taisyklės arba, kitaip tariant, pagrindinės buveinės apmokestinimo taisyklės. Ataskaitoje įvertinamos dvi šio metodo taikymo galimybės. Abiejų galimybių atveju sistema būtų tokia pati, tačiau skirtųsi taikymo sritis. **1 galimybė** apimtų tik savarankiškas MVĮ, turinčias nuolatines buveines kitose valstybėse narėse. **2 galimybė** apimtų ir MVĮ, turinčias patronuojamųjų įmonių kitose valstybėse narėse. Kitaip tariant, antroji galimybė taip pat apimtų įmonių, kurios yra MVĮ, grupes, t. y. MVĮ grupes.

Pirmenybė teikiama 1 galimybei. Šia galimybe labiausiai siekiama remti MVĮ pradiniam tarptautinės veiklos etape, skatinti jas pradėti veiklą užsienyje, toliau taikant joms jau žinomas mokesčių taisyklės. Todėl poveikio vertinime daroma išvada, kad ši galimybė yra veiksminga ir efektyvi siekiant konkrečių iniciatyvos tikslų, tačiau ji taip pat yra proporcinga galimoms įgyvendinimo išlaidoms ir valstybių narių mokesčių suverenumui savo mokesčių mokėtojų rezidentų atžvilgiu. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Komisija paskelbė iniciatyvą, specialiai skirtą įmonių grupių mokesčių bazei supaprastinti, ši galimybė labiausiai dera su kitomis ES politikos sritimis.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie yra tinkamiausios galimybės pranašumai?

Pagal tinkamiausią galimybę mažiau MVĮ turės teisę taikyti pagrindinės buveinės apmokestinimo taisyklės, tačiau tikslus MVĮ, kurios pasirinks ir taikys pagrindinės buveinės apmokestinimo taisyklės, skaičius nežinomas (pagal abi galimybes), nes iniciatyva nustatytas supaprastinimas bus visiškai neprivalomas. Taigi, siekiant įvertinti naudą MVĮ, poveikio vertinime pateikiamas galimas mažiausių ir didžiausių įverčių (apimančių abi galimybes) intervalas. Atitinkamai apskaičiuota, kad pasinaudojus supaprastinimu **dabartinės MVĮ mokestinių prievolių vykdymo išlaidos gali sumažėti** nuo 1,3 iki 3,4 mlrd. EUR per metus. Pavyzdžiui, mažiausias įvertis apskaičiuotas darant prielaidą, kad įgyvendinus iniciatyvą 16 proc. sumažės įmonių pelno mokesčio prievolės vykdymo išlaidos ir 5 proc. šalies viduje veikiančių MVĮ pradės vykdyti tarpvalstybinę veiklą, o didžiausias įvertis apskaičiuotas remiantis prielaida, kad įgyvendinus iniciatyvą 32 proc. sumažės įmonių pelno mokesčio prievolės vykdymo išlaidos ir 10 proc. šalies viduje veikiančių MVĮ pradės vykdyti tarpvalstybinę veiklą.

Remiantis tais pačiais įverčiais (mažiausiu ir didžiausiu) dėl šalies viduje veikiančių MVĮ plėtros į užsienį (5 proc. ir 10 proc.), poveikio vertinime taip pat apskaičiuotas **galimas BVP ir mokestinių pajamų padidėjimas ES**. Šis makroekonominis poveikis apskaičiuotas remiantis prielaida, kad, kaip paaiškinta ataskaitoje, dėl tarpvalstybinės konkurencijos didėja įmonių našumas – mažiausias jo augimas gali siekti 4 proc., o didžiausias – 15 proc. įmonės patiria našumo padidėjimą, kuris vertinamas kaip siekiantis 4 proc. (mažiausias įvertis) ir 15 proc. (didžiausias įvertis). Atitinkamai, atlikus jautrumo analizę paaiškėjo, kad ES BVP per metus išaugs nuo 19 mlrd. EUR (t. y. + 0,08 proc.) iki 61 mlrd. EUR (t. y. + 0,7 proc.), o mokestinės pajamos ES ilguoju laikotarpiu padidėtų nuo + 0,12 proc. iki + 1 proc., palyginti su *status quo*. Alternatyvūs scenarijai galimi remiantis kitomis prielaidomis.

Poveikio vertinime taip pat nurodoma galima nauda mokesčių administratoriams.

Kokios yra tinkamiausios galimybės išlaidos?

Išlaidų negalima tiksliai įvertinti, nes iniciatyva neturi precedento, kuriuo galėtume remtis. Be to, nėra specialių duomenų, kuriuos būtų galima patikimai panaudoti labai konkrečioms įverčiams parengti. Poveikio vertinimo ataskaitoje bandoma aprašyti kai kurias galimas išlaidas.

Pasirinkusios taikyti pagrindinės buveinės apmokestinimo taisyklės MVĮ galės taikyti joms jau žinomas mokesčių taisyklės ir vykdyti visas savo mokestines prievoles vienoje vietoje (vieno langelio principas). Tokiu būdu MVĮ pateiks naują mokesčių deklaraciją – pagrindinės buveinės apmokestinimo tikslais teikiamą mokesčių deklaraciją, o mokesčių administratoriai turės įdiegti deklaracijų pateikimo ir keitimosi jomis bei pagrindinės buveinės nuolatines

buveinės užsienyje mokesčių apskaičiavimo, surinkimo ir pervedimo sistemą. Kaip paaiškinta ataskaitoje, dėl to MVĮ ir mokesčių administratoriai turėtų patirti koregavimo ir administracinių išlaidų, kurios yra gerokai mažesnės nei nauda. Iš viso numatomos visų MVĮ, pasirinkusių taikyti pagrindinės buveinės apmokestinimo sistemą, išlaidos svyruoja nuo pradinių 332 mln. EUR ir 60 mln. EUR per metus (mažiausias įvertis) iki pradinių 428 mln. EUR ir 78 mln. EUR per metus (didžiausias įvertis). Apskaičiuota, kad bendros pradinės visų mokesčių administratorių išlaidos įgyvendinant tinkamiausią galimybę visoje ES sudarys apie 20 mln. EUR ir 4 mln. EUR per metus.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?

MVĮ: Savarankiškos MVĮ, turinčios nuolatinių buveinių (bet ne patronuojamųjų įmonių) vienoje ar keliuose valstybėse narėse, turės teisę taikyti supaprastintas taisykles, o tai reiškia, kad jos galės plėsti veiklą į užsienį, tačiau savo mokesčio bazę vis dar skaičiuoti pagal savo pagrindinės buveinės valstybės narės nacionalines taisykles. MVĮ grupėms (t. y. turinčioms patronuojamųjų įmonių) būtų taikoma kita iniciatyva, kurioje būtų numatyta galimybė taikyti pagrindinės buveinės apmokestinimo taisykles, jei jos teikia konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Tokiu būdu MVĮ būtų remiamos tiek ankstyvuoju tarpvalstybinės plėtros etapu, tiek tada, kai jų veikla stabilizuojasi arba kai jos toliau plečia savo tarpvalstybinę veiklą. Atsižvelgdami į tai, kad taisyklės ir toliau MVĮ bus neprivalomos, neigiamo poveikio nenumatome. Kaip tik priešingai, MVĮ bus naudinga pasirinkti paprasčiausią ir ekonomiškiausią sprendimą, pagrįstą jų individualiais poreikiais.

Konkurencingumui: Tikimasi, kad iniciatyva turės teigiamą poveikį sąnaudų ir kainų konkurencingumui. Taikant pagrindinės buveinės apmokestinimo taisykles gali būti sumažintos visuose vidaus rinkos sektoriuose veikiančių MVĮ reikalavimų laikymosi išlaidos ir remiamos MVĮ, kad jos galėtų visapusiškai dalyvauti vidaus rinkoje. Iniciatyva sudaromos palankesnės sąlygos intensyvesnei tarpvalstybinei veiklai ir didinamas ES įmonių tarptautinis konkurencingumas.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Poveikio vertinime dar nagrinėta, ar iniciatyva gali daryti poveikį aplinkai, turėti socialinį poveikį arba poveikį pagrindinėms teisėms. Konkretaus ir tiesioginio poveikio aplinkai nenumatoma. Taip pat nesitikima didelio socialinio poveikio, nors atlaisvinti ištekliai gali turėti teigiamos įtakos užimtumui. Iniciatyva neturėtų daryti poveikio pagrindinėms teisėms, kurios yra garantuojamos, o asmens duomenys bus apsaugoti.

Proporcingumo principas?

Tinkamiausia galimybe neviršijama to, kas būtina tikslams pasiekti, ir daugiausia dėmesio skiriama elementams, kuriuose ES veiksmų pridėtinė vertė viršija tai, ką valstybės narės gali pasiekti vienos.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Atliekant iniciatyvos vertinimą reikėtų įvertinti, koku mastu pasiekti nustatyti tikslai. Šis vertinimas bus atliktas praėjus **penkeriems metams nuo direktyvos taikymo pradžios**. Taip pat bus analizuojama, koku mastu įgyvendintas numatomas tiksliniams suinteresuotiesiems subjektams skirtas supaprastinimas, ir įvertinta susijusi administracinė bei reglamentavimo našta. Vertinimo rezultatus Komisija pateiks ataskaitoje. Į pasiūlymą bus įtraukta peržiūros nuostata, pagal kurią Komisija, atsižvelgusi į vertinimo rezultatus, galės iš dalies pakeisti direktyvą.